

Na dnju wotewrjenja noweho wobydlerskeho centruma na Piwarskej hasy 1 we Wojerecach dnja 4. septembra wotkryštaj předsyda Domowiny Dawid Statnik a wyši měščanosta Wojerec Stefan Skora (1. a 2. wotlěwa) wobnowjenu taflu, kiž na založenje Domowiny dnja 13. oktobra 1912 na tutym městnje dopomina. Zarjadowanje wobrubichu chór Židžino a Zahrodnikec soťře a mać z Čiska ze serbskimi spěwami a instrumentalnymi kruchami na dudach, huslach a piščalce.

Do toho wuzběhny předsyda Domowiny w swojej narěči słowa Jana Nuka k 100. rónčnicy založenja Domowiny, zo bě založenski akt Domowiny najwuznamniši skutk w serbskich stawiznach. Wuchadžejo ze slowow sobuzaložerja Domowiny, fararja Bogumiła Šwjele, zo „ze Serbstwom móže wot džensa lěpje być, hdyž my to chcemy“, skedźbni Statnik na to, zo „spominanje same njedosaha. Džeń wote dnja mamy so prašeć, hdže džensa stejimy a wosebje, kak so kóždy džeń znowa wuzadanjam našeho časa stajimy.“ Nowemu wobydlerskemu centrumej přeješe, zo móhl w nim tež dale serbsku rěč a kulturu dožiwić a namołwi serbske institucije, towarstwa a župy, zo bychy k tomu přinošowali.

tekst: Werner Sroka, foto: Ulrike Herzger

Zwjazkowe předsydstwo je wjerški Smolerjoweho lěta wobzamknyło

Dr. Victor Zakar budže wot januara 2016 zastupowacy nawoda Rěčneho centruma WITAJ (RCW) a nawoda wotnožki RCW w Delnjeje Łužicy. Zwjazkowe předsydstwo Domowiny powoła 31-lětneho dnja 19.09.2015 na swojim posedženju w Budyšinje do tutoho zastojnstwa. Dr. Zakar je wukubłany diplomowy tołmačer a přeložowar za francoščinu, makedonščinu a jendželščinu a promowowany sorabist/slawist.

Dale wobzamkny zwjazkowe předsydstwo,

klětu přewjesć rjad zarjadowanjow k wopomnjeću na Jana Arnošta Smolerja (*3.3.1816 we Łucom, †1884 w Budyšinje), publicista, nakładnika, wědomostnika a wodźacu wosobinu serbskeho narodneho hibanja w 19. lětstotku. Dotal stej mj. dr. planowanej dnja 3.3.2016 wopomnjenske zarjadowanje při Smolerjowym pomniku w Budyšinje a čitanski wječor w Smolerjec kniharni. Dnja 5.3.2016 budže kładjenje wěncu při jeho rowje na Budyskim Hrodzišku a po tym přepraša Maćica Serbska na

swjedźenske zarjadowanje z přednoškamaj do Serbskeho muzeja. Nimo centralnych zarjadowanjow měli so člonoj Domowiny na župnej, towarstwowej a skupinskej runinje bliže ze žiwjenjom a skutkowanjom Smolerja zeznajomić; witane su wosebje projekty z džěćimi a młodostnymi.

Antje Kellowu powołaču do wuběrka za kubłanje a młodžinu. Wona je sobudźelačerka ABC a wučerka serbsčiny na Delnjoserbskim gymnaziju Choćebuz a tam za WITAJ-program zamołwita. **B. Felberowa**

Džeń wotewrjenych duri

Tež zwjazkowy minister nutřkowneho dr. Thomas de Maizière (srjedža) wopyta skladnostnje dnja wotewrjenych duri 29. a 30. awgusta stejišco narodnych mjeńšin w Zwjazkowym ministerstwje za nutřkowne naležnosće w Berlinje. Tam awtochtone mjeńšiny w Němskej ze zhromadnym stejiščom na sebje skedźbnjach. Běchu to Sewjerni a Saterscy Frizojo, Danojo z južnjeje Šleswigskeje, němscy Sintojo a Romojo kaž tež Serbja. Mjez nimi běštaj předsyda Domowiny Dawid Statnik (cyle nalěwo) a wjednica mjeńšinoweho sekretariata a městopředsydka Domowiny Judith Waldźic (cyle naprawo).

foto: Madlenka Kowarjec

Sintojo a Romojo wopytachu Serbow

Wosom člonow předsydstwa a sobudźelačerjo Krajneho zwjazka Sintow a Romow Badensko-Württembergseke pod nawodom předsydy krajneho zwjazka Daniela Strauša (předku naprawo) wopytachu njedawno Łužicu. 14. awgusta zetka so delegacija w Budyskim Serbskim domje z předsydu Domowiny Dawidom Statnikom (předku nalěwo), zo by so z narodnej organizaciju Serbow, serbskim sydłenskim rumom a prawniskej situaciju zeznala. Wopyt bě organizował mjeńšinowy sekretariat w Berlinje. Sinti a Roma su jedna ze štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšinow w Němskej, kiž w mjeńšinowej radže hromadže džělaja. **foto: Jurij Helgest**

Lětni swjedžen w Praze z temu „Hornja Łužica“

Wot 29. do 30. awgusta přeprasy zastupnistwo Swobodneho stata Sakskeje do Łužiskeho seminara w Praze swojich přecelow, partnerow a zastupjerjow z politiki na lětni swjedžen. Kóždolětnje předstaji so při tutej skladnosći jedyn region swobodneho stata - lětsa běše to Hornja Łužica. Za wuhotowanje dósta Marketingowa towaršnosť Hornja Łužica-Delnja Šleska nadawk prezentacije a organizacije zarjadowanja, štož derje zmištrawa.

K wotewrjenju sobotu Sylwija Panoša ze Serbskeho kulturneho centruma Slepó hosći z chłěbom a selu při durjach Serbskeho seminara witaše. Tež městoprezidentka Sakskeho krajneho sejma Andrea Dombois, Kristina Larischová z wonkowneho ministerstwa Čskej republiki, Stefanie Rehm a dr. David Michel ze sakskeho zastupnistwa hosći witachu. Domowinu zastupowašaj člon zwjazkowego předsydstwa Jurij Łuščanski a referent za kulturu a wukraj Clemens Škoda. Krajny rada wokrjesa Budyšin Michael Harig postrowi přitomnych štyrirěčnje a wuzběhny wosebitosć Hornjeje Łužicy, kotraž je přez swoju jónkrótnu bikulturelnosć samozrozumliwje do cyłkowneje Europy splečena. Wot 13 hodź. běštej dwór a dom za zjawnosć přistupnej.

Tež Společnost přátel Lužice/Towarstwo přecelow Serbow (SPL/TPS) zarjadowanje sylnje sobu podpěraše. Tak organizowachu wosebje woni serbske wobsahi w ramiku tutoho kónc tydženja, kaž prapremjeru trikoweho filma wo Pumpoče, čitanje awtorow Milana Hrabala a Tomasza Nawki, kotryž nimo toho přeco zaso z dudami při puču stej na zarjadowanje wabješe. Přewodžanaj buštaj wot skupiny Młokawa z Walburgu Władźic a Maxom Loebom. Suralne zynki na gitarje a wobkuzlacy hlós mlódeje spěwarki přiwabi tójšto připoslucharjow do

čítarnje Łužiskeho seminara.

Nimo dalšich přednoškow a koncertow so tež wizuelne přikuski prezentowachu. Wustajeńca wumělca Jörga Tauscha ze Slepóho na druhim poschodźe měješe tójšto recipientow. Jeho nowa interpretacija wódného muža, bludnički abo tež připódnicy bě zaklad za dołhe rozmołwy. Rolf Dvoracek předstaji ze swojimi fotami Budyšin w času mjez 1960 – 1990. Wjeršk wječora běše wustup Jana a Józefa Brězana, kotraž zahraštaj jako duo hłownje titule znateje skupiny JANKAHANKA. Před koncer-

Lětuši lětni swjedžen sakskeho zastupnistwa w Praze bě temje „Hornja Łužica“ wěnowany. Tež Společnost přátel Lužice zarjadowanje sylnje sobu podpěrowaše. Člon zwjazkowego předsydstwa Jurij Łuščanski (předku) sprosředkowa postrowy Domowiny.

tom powitašaj hosći Jurij Łuščanski w mjenje Domowiny a předsyda SPL Lukaš Novosad, kotryž z hnujacej serbskorěčneje narěču Serbam do wutroby rěčeše, swoju mačersčinu časčišo a sebjewědomišo wužiwać.

Tež njedzela běše dwór Serbskeho seminara hišće za turistow wotewrjeny.

tekst a foto: Clemens Škoda

Šlawu za Korlu Tillicha

Dlěje hač 40 lět je Korla Tillich (foto) z Wojerec naš Serbski folklorny ansambl Slepó wumělsce podpěrał. Ze šlawu so jemu njedawno za tutu stajnu podpěru džakowachmy, jako bě nam zdžělił, zo swoje sobudžělo zloži. W Serbskim ludowym ansamblu skutkowaše Korla Tillich 33 lět dołho jako soloklarinetist a dudak. W Pólskej nawukny dudy twarić. Z lěta 1966 je mnoho dudow twarił a při tym wšě džěla sam wukonjał, wot zarězanja kozy a garbowanja kože přez točenje a wupyšjenje hrajných pišćalkow hač k zhotowjenju nahubnikowych scínkow. W Rakecach podawaše wučbu na instrumentach a měješe jako wjelelětny hudźbny nawoda wulke zaslužby na wysokej wumělskej kwalice Rakečanskeho dujerskeho orchestra. Přez swój mnohostronski angažement jako twarc dudow a jako dudak, klarinetist, trompetar a wukublar na instrumentach ma Korla Tillich wulki podžěl na wuwicu dorosta Serbskeho folklorneho ansambla Slepó. Wjace hač 10 dudakow, 6 klarinetistow a 4 trompetarjow nawukny pola njeho swój instrument hrać. Při njeličomnych probach a wustupach wón naš ansambl podpěraše, husto tež skóncowane instrumenty reparowaše a tak wumělsku kwalitu hudźbneje skupiny zaruči. Tež mnoho serbskich ludowych spěwow je za nju wobdžělał. Klětu docpěje Korla Tillich starobu 80 lět. Přejemy jemu za přichod wšo najlěpše, wosebje strowotu.

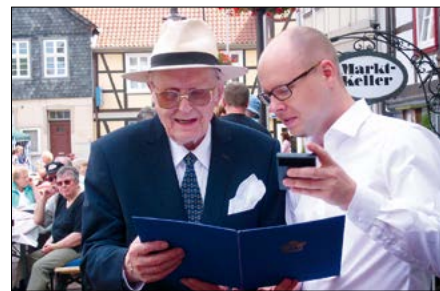
tekst a foto: Wolfgang Kotissek

Delegacija Domowiny we Wendlandže

Na přeprosenje města Lúchow přebywaše delegacija Domowiny z jeje předsydu Dawidom Statnikom wot 17. hač do 19.07.2015 skladnostnje tamnišeho měščanskeho swjedženja w tak mjenowanej „stolicy“ Wendlanda. Klětu budže 25. róčnica nawjazanja stykow mjez Lúchowom a Serbami.

Wobchowanje drjewjansčiny, swojorazneje slowjanskeje rěče, bě čerwjena nitka wopyta. Wopytachmy muzej kulowcow w Lübelnje, hdžež móžeš so ze wšelakimi wurazami w njej zeznajomíc. Zamołwity za pěstowanje stykow do Serbow Ernst Stelte je nam na wutrobu kładł: „Čińće wšo za to, zo njeby so waša rjana rěč w přichodze jenož hišće w muzeju jewiła kaž pola nas!“. Smy wjele zhonili wo prócowanjach nastupajo připóznaće krajiny kulowcow jako swětowe kulturne herbstwo.

Wopytachmy zakladnu šulu Clenze, kotraž twari so po wuwučowanskim koncepcje „wuknjenskich krajnow“. Tam maš „wuknjenske pola“, kotrež „wora“ kóždy šuler po swójskich kmanosćach, zo by sej třěbnu wědu a kompetencu nadžělał. Na wumělskim dworje w kulowcu Schreyahn smy dóstali dohlad do džěla institucije, kiž pohosća stipendiatow z tu- a wukraja. Přěnja stipendiatka ze Serbow budže w blišim času spisowaćelka Róza Domašcyna. Wězo smy na měščanskim swjedženju pobyli a wustup Chróšćanskich muzikantow dožiwili. Předsyda Domowiny wuznamjeni sředž serbskeho programa zaslužbneho nestora mjezsobnych stykow a přecela Serbow, 92lětného dr. Karla Kowalewskeho (foto), z wopismom a slěbornakom „Serbski dudak“, kiž tutón hnuty přija.

Tuchwilu rozmysluje so wo zhromadnych projektach w lěće 2016.

tekst a foto: W. Sroka

W Trjebinjce swjećachu njewšedny jubilej

Džak a zbožopřeca předsydcy Domowinskeje skupiny Angelice Balckowej sposrědkowa městopředsyda Domowiny Marko Hančik.

Domowinska skupina Trjebinjce dnja 29. awgusta na Šusterec dworje 70. rěčnicu swjećaj. Mjez hosćimi bě městopředsyda Domowiny Marko Hančik. Wón mjez druhim praji: „Ze 70 čłonami njeje waša skupina jenož po ličbje najwjetša skupina župy Jakub Lorenc-Zalěški, ale słuša tež nadregionalnje do najaktiwnišich. Waša skupina pokazuje: Štóz je sej swojeje zašłosće wědomy a móže so na hódnoty swych předchadnikow zepěrać, wobsedźi tež kompas za přitomosć.“

Z lěta 2008 je Angelika Balckowa předsydku Trjebinskeje Domowinskeje skupiny. Ju podpěruja čłonjo předsydstwa Paul a Ute Zeisig, Maria Henšelowa, Kathleen Reichertowa, Klaus Antonius a Holger Mäkelburg. W swojej narěči, kotruž tu skrótšenu wozjewimy, poda A. Balckowa dohlad do stawiznow a dźensnišeho dźěla skupiny:

„W nazymje 1945 so pod nawodnistwom Mateja Paulo w Trjebinjce Domowinska skupina založi. Na w 50-tych lětach pod hołym njebjom natwarjenym jewišću wotmě so hač do 60-tych lět wjele rjanych domizniskich swjedženjow z hudźbu, rejemi a dziwadlowymi předstajenjami. Paul Fabian bě tehdy předsyda Domowinskeje skupiny a so jara za serbske kulturne žiwjenje zasadźowaše.

1961 přewza Beno Knop zastojnstwo předsydy a je 44 lět dołho hač do kónca swogo žiwjenja w juliju 2005 wukonješe. Jeho njesprócniwemu dźělu a zasadźowanju mamy so džakować, zo smy jedna z najaktiwnišich a z tuchwilu dohromady

70 sobustawami w starobje mjez 16 a 89 lětami najsylnišich skupinow. Tež my jako tehdyše předsydstwo mějachmy za swoju winowatosć, serbsku rěč a kulturu, naše tradicije a wašnja dale zdźeržeć a hajić a aktiwnje w towaršnostnym žiwjenju w našim Trjebinjce sobuskutkować.

W běhu lěta organizuje naša skupina prawidłownje wšelake zarjadowanja, na př. nalětni koncert w aprylu abo w oktobrje domchowanku z kermušnym tykancom a rejemi. Naši sobustawojo wobdźěleja so na camprowanju, chodojtypalenju, mejestajenju. Podpěramy hajenje serbskich naložkow, kaž su to ptači kwas, debjenje jutrownych jejkow, wopyt žěšetka abo zwoblěkanje narodnje drasty.

27. meje 2010 dóstachmy kluče za Šusterec dwór, kiž bu 2008/09 z wjesneho dźěla Zagóru wotwarjeny a w zelenym srjedzišću Trjebina zaso natwarjeny. Z toho dnja je tam

Pohlad do polnje wobsadźeneho towarstwoweho doma w Trjebinjce, hdžež swjećajicu dnja 29. awgusta 70-lětnje wobstaće Domowinskeje skupiny.

žiwjenje začahnyło. Hanzo Šuster bě we wokolinje znaty dudak, bur, Serb a křesćan. Nětko wotměwaja so na jeho dworje wšelake zarjadowanja za dźěci a dorosćenych z hudźbu a rejemi, druhdy zatepimy pěk a napječemy tykancy a chlěb a w decembrje wosuški a poprančki.

Rady přijědu tež wopytowarjo z cyłeje Lužicy a zwonka njeje sej naš dwór wobhladać. Tradicija su hižo projektowe dny, knižne premjery Ludoweho nakładnistwa Domowina a zhromadne spěwanje Slepjanskeje serbskeje spěwneje skupiny ‚Kólesko‘. W adwenće přińdže tež dźěćetko na Šusterec dwór.

Smy tež wšelake stare tradicije zaso wožiwili a ratarske dźěla po starym wašnju a z tehdyšimi gratami předstajili. Nam je wažne, zo maja dźěci česćownosć před tehdyšim čezkim dźědom. A pola staršich ludźi wubudza to dopomjenki.

Tež ja dopominam so na swoje dźěćatstwo, jako hišće wjele žonow drastu nošeše a w mnohich Slepjanskich swójbach so serbsce

rěčeše. Džensa tomu bohužel wjace tak njeje, a tuž njemóžu zdźerženje a hajenje našich naložkow, wašnjow a tradicijow wysoko došć hódnoćić. Tež hdyž sama serbsćinu jenož tróšku wobknježu, sym tola we wutrobie Serbowka.

Chcu so tu džakować mojemu předsydstwu a wšěm pilnym sobuwowarjam, kiž maja podžěl na přihotach a přewjedzenju našich rjanych zarjadowanjow, a tež wšěm hosćom, kiž tute zarjadowanja wopytuja. Džakuju so wšěm towarstwam, gmejnskej radze, wjesnjastce Kerstin Antonius, Župje Jakub Lorenc-Zalěški z. t., našej pěstowarni a zakładnej šuli za dobre zhromadne dźěło.

Myslu sej, zo leži w našej Domowinskeje skupinje ‚herbstwo w dobrych rukach‘. Přēju nam za přichodne lěta wjele dobrych idejow, wjele strowoty a móc za wuchowanie a hajenje našeje serbskeje rěče, kultury, tradicijow a naložkow, a předewšěm, zo so nam wšo poradzi a zo naš Trjebinjce naša domizna wostanje.“

Składnostnje tuteje rěčnicy počesćichu dołholětnych čłonow Domowinskeje skupiny, z kotrychž jej někotři hižo z lěta 1949 přisłušaja. Počesćeni buchu dołholětni čłonjo Heinz Schutz, Waltraud Frischke, Ansfried Berton, Kurt Honko, Else Teske, Helmut Kotschmar, Ernst Müller, za zemřetu Anna Lysk jeje mandželski Helmut Lysk, Maria Henšelowa, Marina Tschernick a Reinhard Hentschel.

**Z chroniki Domowinskeje skupiny Trjebinjce
fota: Ricarda Mäkelburg a archiw Domowinskeje skupiny Trjebinjce**

Tysacy hosći dožiwicu krasny folklorny festival

Z festiwalnej fanfaru zakonči so 12. julija wječor w Chrósćicach štyridnjowski XI. mjezynarodny folklorny festival „Łužica“. Wjace hač 20.000 wopytowarjow je sej programy w Budyšinje, Hochozy a Chrósćicach wobhladało, na kotrychž wustupi něhdže 700 wumělcow. „Wjeselimy so nad wuspěšnym wotběhom našeho festiwalu, kiž wěnowaše so lětsa wosebje temje imaterielneho kulturneho namrěwstwa pod škitom UNESCO“, praji předsyda přihotowankeho wuběrka Marko Kowar. Dwanaće wukrajnych ansamblow bě přeprošenych, a lětsa su tež wšitecy doješli. Mjez nimi běchu wumělcy z Mexika, Paragwaya, Indiskeje, Georgiskeje a dalšich krajow. Mjez dwanaće skupinami z Łužicy bě šěsć dorostowych skupin, kiž mějachu wosebje sobotu popołdnu w Chrósćicach na Krawčikec dworje swój wulki wustup.

Sobotu wječor běchu mějiceljo sydom Chrósćčan dworow hosćiceljo za tysacy wopytowarjow. Tući dožiwicu wotměnjawe programy a rady kulinariske poskitki wužichu. Džeń do toho wustupichu wumělcy w Hochozy – delnjolužiska wjes bě lětsa k pjatemu razej hosćicelka festiwalu. Tam witaču hosći na hłownym jewišću při cyrkwi kaž tež na třoch burskich statokach.

Mjezynarodny folklorny festival wotměje so wot lěta 1995 kóždy dwě lěće. Wón so zhromadnje organizuje wot Serbskeje rejoyanskeje skupiny Smjerdźaca, Serbskeho folklorneho ansambla Wudwor, gmejny Chrósćicy, Založby za serbski lud a Domowiny – Zwjazka Łužiskich Serbow. Fel.

► www.folklorefestival-lausitz.de

Impresije z XI. mjezynarodneho folklorneho festiwalu „Łužica“

fota: Jurij Helgest (4), Rafael Ledźbor (1), Linda Garten (6), M. Helbig (1), B. Felberowa (1)

Dzeń wotewrjonych duri na Ćiskowskim dworje

Na „Dnju wotewrjenego pomnika“ dnja 13. septembra wotewrě tež Ćiskowski dwór, dožiwjenski dwór Ćiskowskeho kulturneho towarstwa, wot 12 do 17 hodžin swoje durje. Z podpěru člonow towarstwa bě Dora Gebauer za hosći zaso zajimawy program spřihotowała.

K temje rjemjeslo móžeše něhdže 90 wopytowarjow z Wojerec a wokoliny dožiwjeć, kak Ćiskowčan Jürgen Müller kosu klepa a blidarski mišter Volkmar Graupner z Čorneho Cholmca drjewjane hrabje zhotowja. Žony kreatiwneho kružka pokazowachu džěla z hlíny, předženje a pjelsćenje wowčeje wołmy kaž tež štrykowanje tykačkow. Wot Libanonjana Naser Kassemu móžachu sej mužojo a žony małe włoski w mjezwoču, nosu abo wušomaj wotstronić dać. Za to wužiwaše wón nimo nitki, z kotrejž wědžeše wuběrnje wobchadžeć, tež specielný pčolkacy wósk a hoberske křesadlo (Feuerzeug). Po krótkim přemyslowanju

rozsudžichu so w běhu popołdnja tola hišće někotři hosćo za tute specialne hladanje mjezwoča. Štóž pak chcyše jenož hladać a so wočerstwjeć, móžeše to při dobrym kofeju a čerstwych plincach činić.

tekst a wobraz: Johann Tesche

Dora Gebauer (nal.) a druzi pomocnicy a hosćo wobkedžbuja, kak blidarski mišter Volkmar Graupner z Čorneho Cholmca na tradicionalne wašnje drjewjane hrabje zhotowja.

Swójbne popołdnjo we Wojerecach

Župa „Handrij Zejler“ bě dnja 12. septembra na swójbne popołdnjo na ležownosć Domowinskeho doma we Wojerecach na Drježdžanskej 18 přeprosyła. Serbske džěcace towarstwo Ćisk z. t. (foto) předstaji swój program wo časowej jězbje do swěta serbskich powěšćow a dósta za njón wulki přiklesk. foto: Werner Sroka

Pasionka hra w Chróšćicach

Jězus a plakace žónske z Jerusalema

tekst a foto: Rafael Ledźbor

Diversity-festiwal we Łužicy

Interkulturalita, naslědnosć a antidiskriminacija běchu temy přerjeho diversity-festiwalu mjeńšinow w Budyšinje. K přerjenu razej scyła přewjedže so tutón projekt lěta wot 08.08. do 16.08.2015 tu we Łužicy. Hosćicieljo smědžachu tuž lěta zaso raz być člonoj Serbskeho młodžinskeho towarstwa Pawk z. t., kiž běchu event zhromadnje z MENS (Młodžina europskich narodnych skupin) organizowali. Młodostni z najwšelakorišich mjeńšinow Europy móžachu so na projekće wobdžělić. W festiwalnym tydženju mějachu móžnosć, so we wšelakich džěłarničkach wuspytać. Wšojedne, hač bě to warjenje, rejoywanje abo džiwadło – swojej kreatiwnej žilce móžeše w tutym tydženju kóždy so wunjemdrić dać. Mjeztym zo zaběrachu so wobdžělnicy warjenskeje džěłarnički hłubšo z temu naslědnosć, nazwučowachu

wobdžělnicy džěłarnički džiwadła a rejoywanja pisany program za kónčne zarjadowanje w Radworju. Wječor bě stajnje tež móžnosć k mjezsobnemu zeznajomjenju, na přikład přez Budysku měščansku ralley abo přez exchange market mjeńšinow. Nimo džěłarničkow přewjedže so tež ekskursija do srjedźneje Łužicy. Na njej zaběrachu so wobdžělnicy z temu wudobywanja brunicy a wotbagrowanja serbskich wjeskow a wopytachu mjez druhim brunicowu jamu Wochozy I. Po tym přizamkny so diskusija, w kotrejž móžachu wobdžělnicy swoje mysle a začišće rozložić. Projekt tworješe tohorunja započatk noweje kampanje MENS „Diversity Connects/Mnohotnosć zjednoča“. K tomu přewjedže so štwórtk, 13.08.2015, wotewrjeny exchange market na Budyskich Žitnych wikach, hdžež móžachu so zajimcy

Jara wuspěšne běchu předstajenja pasionskeje hry „Wy sće swětło swěta“, kotraž měješe sobotu, 12. septembra, w Chróšćicach na farskej luce swoju premjeru. Něhdže 240 ludźi skutkowaše na jewišću sobu, dalšich něhdže 70 za kulisami. Hłownu rólu Jězusa hraješe přeswědčiwje Marko Džisławk. Zarjadowarjej běštej Towarstwo Cyrila a Metoda z. t. a Chróšćanska wosada. Po politiskim přewróće bě to po 1995 a 2005 třeće předstajenje pasiona w Chróšćicach. Džěl kostimow su sej w Oberammergauwe wupožčili. Na kóncu wječornych předstajenjow sčěhowaše hra z barbnej swěcu – přihladowarjo dožiwichu laserowu show.

wo mjeńšinach informować a tu abo tamnu regionalnotypisku chlěšćenku woptać. Sobotu, dnja 15.08.2015, předstaji so potom w ramiku swjedzenskeho kónctydenja w Radworju w kooperaciji z Radworskim młodžinskim klubom kónčny program. Sčěhowachu reje, na kotrychž postara so wosebje awstriska skupina Roy de Roy wo horce rytmy a dobru naladu. Zjimajo móže so rjec, zo mějachu młodostni při tutym projekće wjele wjesela, wosebje pak móžnosć, so z wašnjemi a ludźimi hóstneje mjeńšiny zeznajomić a wjace wo Serbach zhonić. Nimo toho běchu wšitke džěłarnički a zarjadowanja tež za zajimcow z wokoliny wotewrjene. Běše to poradzeny tydzeń poľny rjanych dopomnjenkow a začišćow, a zawěsće je so tež te abo tamne nowe přecelstwo wutworilo. A. Pawlikec

Domowniski a drastwiny swěžen we Bórkowach

Ku gózbje 700lětnego jubileuma založenja wjelikeje jsy Bórkowy we Błotach jo se pšewjadł dostojny swěžen. Južo tyžen do toho jo wustupił Serbski ludowy ansambel Budyšin w cerkwi z koncertom. Kuždy žen swěžeńskego tyženja jo było jedno tšojenje na jawišću, na wikach abo teke w bibliotece. Cěla wjas jo se pšedstajiła z swójsimi towaristwami, ze zajmnymi pšednoskami na symposiumje, z biosferowym rezerwatom a z moderneju a tradicionalneju muziku. Absolutny wjerašk pak jo był domowniski a drastwiny swěžen dnja 29. a 30. awgusta 2015.

Sobotu dopołdnja su se wótměli wjelike burske wiki, žož su luže mógli nakupowaš zeleninu a kwětki. Teke rucnikarstwo jo za woglědanje a nakupowanje zastupjone było. Na samsnem dnju su se teke nowe go serbskego krala a jogo kralowku amta Bórkowy wuzwólili. Za jedno lěto bužotej wónej něnto zastupowaš a reprezentěrowaš amt a wokolne Błota. Sama sebje jo se

Z pšedstajenim Vivaldijowych „Styri lětna case“ ako teke serbskich muzikowych twórbow pšez orchester Serbskego ludowego ansambla Budyšin pód muzikaliskim wjednistwom Dietera Kempe w ewangelskej cerkwi Bórkowy jo startowała blošańska gmejna sobota wjacora (22. awgusta) swěžeński tyžen ku gózbje swójskego 700lětnego wobstaša. foto: Michael Helbig

kralowka pšedstajiła w serbskej a nimskej rěcy. Jo to była Jenifer Dünnbierjoc, znata pilna Domowinarka, wjednica Domowinskeje kupki na Górach a cłonk Zwězkowego pšedsedarstwa Domowiny. Jeje zlubjony jo se wuzwólil za serbskego krala, jomu se groni Tilo Haniš, pochada z Wjerbnja a jo woblacony był w historiskem woblaču.

Teke dwójorěcnje jo wugótowana była wjelika tofla na zachopjenku swěžeńskego pšesěga na pšiducem dnju. Tam jo wjelle serbskego k wizenju było. Z Bórkow a wokolnych jsow su luže pšichwatali we wšakorakich serbskich drastwach, historiski woblacone abo w kostimach woblaconych powěšćowych póstawow. Cěly pšesěg jo rozdžělony był do pšes casowych temow. Zachopjenk jo pšigótowała zakładna a rownocasnje wuša šula Bórkowy z małymi wuknikami. Wóni su pokazali w pisanych woblačkach poľnje fantazije wódnego muža, pšezpoľnicu, lutki a bludniki, kaž gronjone z pšedcasy ciwilizacije. Slědawali su jim založarje teje jsy – słowjańske Serby. How su sobu maršěrowali „Stary lud“ z Dešańskego muzeja, „Drjewjanki“ ze srježowěkoweju muzyku, bury z starymi žělowymi rědami z drjewa a stare kněstwo, jaden kněžk z jogo manželkeju na kutšy z kónjami. Pózdžej su teke pšišli Stary Fryco ze soldatami, rucnikarje z Błotow, serbske burowki we wšednych drastwach, faraž z wuknikami, Bórkojski aptejkař a wjele, wjele wěcej historiskich wósobow ze stawiznow Bórkow. W drugih casowych wótrězkach su pšecej zasej wižeš byli kšasne serbske swěžeńske drastwy a wjele serbskego. Wjele Domowinskich kupkow a serbskich towaristwow z cělych Błotow jo se wobžěliło na swěžeńskem pšesěgu a na swěženju. Pózdžej su rejtarje Domowinskeje mložiny

Wjerašk jo był nježelu, 30. awgusta, wjeliki swěžeński pšesěg pód gronidłom „700 lět Bórkowy we Błotach – W pšeměnjenu casow“ ze 79 wobrazami bórkojskich stawiznow, powěšćoweho swěta ako teke nalogow a wšednego žywjnjenja w bórkojskich Błotach. foto: Peter Becker

10. swójbny swjedžen SŠT

Za Serbske šulske towarstwo z. t., kiž je nošer sydom serbskich a Witajpšestowarnjow, je wažne, zo maja znajmjeńša jónu wob lěto starši, džědojo a wowki skladnosć, so ze swójimi džěćimi abo wnučkami na wulkim serbskim swjedženju wjesele zabawjeć, swoje nazhonjenja wuměnjec a nowe kontakty nawjazać. Na jubilejnym swjedženju 23. awgusta w Hórkach z mnoho překwapjenkami za džěći wobžěli so 250 hosći. W programje Wotrowskich džěći pytachu wšitycy lawa. foto: SŠT

Tilo Haniš, nowy serbski kral amta Bórkowy, a jogo kralowka Jenifer Dünnbierjoc

Bórkow na Strauchoje luku wujšli, aby tam drugi raz w tom lěse tej wjelikej libbje woglědarjow pšedstajili ten serbski naľog. Pši tom jo wěcej rejtarjow było ako pši Kuparskem łapanju kokota, rozmjej jednosćo. Młogi wót nich jo pšišel ze swójskim kónjom a Guido Lichtenberger jo był slědkoju přědny kral ze swójskim kónjom Billi. Bórkojska mložina swěši łapanje kokota wót lěta 1992 pšecej dwójcy. Škoda jo było, až jo było tak šopło, tak až karowanje žabow a pšebitowanje kokota stej musaľej wupadnuš.

W cělku jo toš ten swěžen jaden wjeliki ewent w Błotach w žinsajšnem casu był, žož luže mógu pózdžej groniš, to jo nam se spódobało neľpěj a wjele serbskego smy mógli dožywiš.

Uta Henšelowa,
regionalna powědarka

Molerska džěłarnička

Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu přewjedze wot 12. do 14.06.2015 molersku džěłarničku na temu „Krabatowy młyn w Čornym Chołmcu“. Wobdžěliło je so cyłkownje 13 ludowych wumělcow z cyłje Łužicy.

K prawemu nastajenju na temu Krabat běchmy za pjatk wječor přednošk dr. Susanny Hoznyje ze Serbskeho instituta zaplanowali. Přednošk je so derje přiřwał a bě za wšitkich jara zajimawy, štož so při diskusiji pokaza. Po tym poskići so swobodne molowanje z wuhlom na wulkoformatnej papjerje. To je stajnje dobry zazběh za molowanje, za wuwijanje fantazije a za mjezsobne zeznaće nowych wobdžělnikow. Sobotu rano zetkachu so wšitcy na dworje Krabatoweho mlyna. Kóždy móžeše po swójskim zajimje a w swójskej technice molować. Wosebje wšelake twarjenja na dworje, ale tež stary młyn we wsy služachu jako motiw. Lajscy molerjo pak hrjachu sej tež z fantaziju a su Krabata, Čorneho młynka a wjacore rapaki

Na lětušej molerskej džěłarničce Spěchowanskeho kruha za serbsku ludowu kulturu w juniju w Čornym Chołmcu foto: private

molowali. Zo bychy motiwy tež doma k rukomaj měli, je fotoaparát stajny přewodźer ludowych wumělcow. Maja Nagelowa organizuje wotběh stajnje tak, zo so wšitcy w běhu dnja zaso na předwidzanych městnach zetkaja, tak zo móže wona z radu a pokiwami pomhać. Sobotu wječor steješe portretowe molowanje na planje. Młodej holcy běštej so Wojerowsku drastu wobklekaj a daštej so we wšelakich pozicijach molować. W běhu někotrych mjeńšinow nastachu

tak krótkoskicy, štož činješe wšěm wulke wjeselo. Wjacore derje poradźene skicy dóštaštej młodej holcy hnydom sobu domoj. Njedźelniše dopołdnjo wuži so hišće raz za intensiwnje molowanje.

Njedzelu popołdnju so po starej tradiciji wšitke nastate džěła zhromadnje wuhódnoća. Tak zetkachu so wobdžělnicy w rumnosći w Krabatowym młynje, zo bychy swoje džěła wupožili. Kóždy smědžeše pjeć do dźesać łopjenow we wšelakich wulkosćach a wšelakich technikach pokazać. K džělam ludowych wumělcow poda Maja Nagelowa swoje zacišće, krótko hódnoćenje a namjety za dozhotowjenje džěłow. Je stajnje zaso fascinowace, kak wjele rjanych a dobrych wuslědkow so wujewja a kak zhromadne džěło kóždeho do dalewuwiwanja swójskeho wida pohonja. Wšitcy wuprajichu džak za organizowanje a přewjedženje džěłarnički.

Wuslědki molerskeje džěłarnički pokazuja so tuchwilu we wustajeńcy w Budyskim Serbskim domje. Załožba za serbski lud je projekt spěchowała. **Weronika Suchowa**

Župne předsydstwo na šulskej ławce

Na swoju lětušu kubłansku jězbu podachu so čłonojo župneho předsydstwa župy „Michał Hórnik“ a dalši zajimcy na přenjeje njedźeli septembra do Stróže. W šulskim muzeju „Korla Awgust Kocor“ witaštej jich županka Budyskeje župy Jana Pětrowa a čłonka domizniskeho towarstwa „Radiška“ Marlis Konjehtec. Z njej dožiwichu hosćo šulsku hodžinu kaž w zašlych časach. Džěći smědžachu samo rólu wučerja přewzać. Po tym podachu so do Doma tysac hatow, hdžež sej tamnišu wustajeńcu wobhladachu.

K. Jurkowa, foto: Cl. Škoda

2. filmowa nóc w Hórkach

Pjatk, 04.09.2015, dožiwi něhdze 200 džěći, młodostnych a dorosćenych pisany filmowy wječor w Hórkach. Přeni raz pokaza so džěćom na žurli Młynkec hosćenca nowy synchronizowany trikowy film „Šmjatańca w raju bajkow“. Film je hornjoserbska wersija němsko-ameriskeho animaciskeho filma „Es war k'einmal im Märchenland“ z lěta 2007, kotryž je filmowe studijo Sorabija synchronizowało. W začěmjenjej žurli dachu sej džěći w prawej kinowej atmosferje popcorn a pomfritki slóžec a so wot lóštneje stawizny zakuzlać. Na kóncu filma džakowachu so z mócnym aplawsom. Po chowanju slónca scěhowaštej na sportnišću dalšej filmaj. Pod hołym njebjom wobhladachu sej přihladowarjo dra-

mu „Wasser für die Elefanten“ z lěta 2011, w kotrejž běchu tež někotre pólske słowa słyšeć. Do połnocy zahori psychotriller „Black swan“ kinowych wopytowarjow. K druhemu razej běše župa „Michał Hórnik“ Kamjenc zhromadnje ze socialnej džěłaćerku Rěčneho centruma WITAJ Francisku Zopic na tajke zarjadowanje w Hórkach přeprošyla. Tež Hórcan wjesne towarstwo „Při skale“, kotrež bu spočatk lěta založene, je wječor sobu wuhotowało. Sakska filmowa služba za džěći a młodostnych z Kamjenicy je so jako spuščomny partner znowa wo techniku starała. Młynkec hosćenc z Hórkow a wjesne towarstwo pak postarašaj so wo čělnje derjeměće wopytowarjow. **Franciska Zopic**

Smjerdžečenje w Rumunskej wustupili

Na zakładze přeprašenja swětoweje kulturneje organizacije CIOFF a organizacije „INTERNATIONAL FOLKORE DANCE FESTIVAL BUZAU“ je so Serbska rejomanska skupina Smjerdžaca z. t. přez delegowanje Domowiny wot 05.08. do 10.08.2015 na mjezynarodnym folklornym festiwalu narodnych mjeńšinow w Buzau (Rumunska) wobdžěliła. Je to jedyn z najwuznamnišich folklornych festiwalow w Rumunskej. Z cyłkownje 30 rejomarjami a hudźbnikami smy tam jako zastupjerjo narodneje mjeńšiny Serbow w Němskej serbsku ludowu kulturu z rejemi a spěwami předstajili. Wosom króć smy naš program zajimowanemu a zahoritemu publikumej pokazali. Widžało je program něhdze 9000

přihladowarjow, turneja bě poňny wuspěch. Nimo toho smy zajimcow wobšěrnje wo Serbach informowali. Za to smy mnoho wšelakich wabjenskich a informaciskich materialijow wužiwali.

tekst a foto: Martina Wjeselina

6 + 19 wumělcow a 186 wobrazow

Pohlad do nowje wustajeńcy Serbskeho muzeja Budyšin „Wuzwolene. Nowonakupjene twórbje tworjaceho wumělstwa“, kotraž je hač do 31.01.2016 widžeć.

W běhu poslednich pjeć lět je so k wobstejajacej zběrce tworjaceho wumělstwa w Serbskim muzeju Budyšin Na hrodze 3 tójšto nowych twórbow přidružiło. 2014 wobstara muzej pjenjezy za nowonakup twórbow načasných serbskich wumělcow, štož bě móžno z pomocu zwjazkowneho programa „Inwesticije za narodne kulturne zarjadnišća wuchodnjeje Němskeje“.

Wuběrk z konwoluta tutech dźělow je nětko w Serbskim muzeju widžeć, a to hač do kónca wulkeho rózka 2016 we wustajeńcy „Wuzwolene. Nowonakupjene twórbje tworjaceho wumělstwa“. Wustajeńca zestaji so něhdze k položcy z twórbow načasných wumělcow a k položcy z twórbow staršich dobow.

Mjenowany nakup z lěta 2014 wobsahuje dźěla Jana Buka, Uwe Häntscha, Jürgen Mačija, Jutty Mirtschin, Maje Nageloweje a Sophie Natuškec. Žiwjenski čas dalšich

wustajených wumělcow saha přez časowu dobu něhdze dweju lětstotkow. Najstarša wustajena twórbja je zažnoromantiski akwarel Hendricha Božidara Wjele z lěta 1800, a najnowše dźěla Maje Nageloweje a Sophie Natuškec pochadžeja z lěta 2013.

Tak njezadźiwa, zo wotblyšuje cyłkownje 191 wustajených dźělow (5 plastikow a 186 wobrazow) wšelake časowe doby a wumělske šule. Za někotrymi twórbami chowaja so zajimawe stawizny. Na přikład njeje doskónčnje jasne, wo kotru wjesnu cyrkej so na mólbje Friedricha W. T. Heysera „Pobožnosć w serbskej wjesnej cyrkwi“ (1904) jedna. Mnoho indicijow pak pokazuje na to, zo jedna so wo Wotrowsku cyrkej. Ze zawostajenstwa serbskeho fararja dr. Rudolfa Kilanka wustajetej so dvě po stilu poměrnje rozdźelnej twórbje. Starša z lěta 1874 je mólbja wuznamneho pólskeho stawizniskeho molerja Józefa Brandta z titulom „Rubježnistwo při rěče“. Druhe dźěło, podobizna Marje Mukoweje z lěta 1901, wupokazuje Ludwika Kubu jako jednoho z poslednich europskich impresi-onistow. Dale hodži so we wustajeńcy tež wobkedźbować, na kak wšelakore wašnje so motiw žony w serbskej narodnej drasće zwobraznja. Wjeselimy so na Waš wopyt!

Wotewrjenske časy:

Wot wutory do njedzele 10.00 - 18.00 hodž., pónđzdu je zawrjene, hač na swjate dny; zawrjene je tež 24., 25. a 31. decembra. 26. decembra kaž tež 1. januara je wot 13.00 - 18.00 hodž. wotewrjene.

Wšitke etaže su z liftom docpějomne a wšě wustajenske rumnosće z jězdny m stolom přistupne. **tekst a foto: Měrcin Brycka**

Serbske stawizny w 160 wobrazach

Rěčny centrum WITAJ je zhromadnje z Domowinu, Serbskim institutom a Serbskim muzejom wudał plakat k serbskim stawiznam. W 160 wobrazach a krótkich tekstach podawa so přehlad wo faktach serbskich kulturnych stawiznow w Hornjej a Delnej Łužicy. Wot přenjeho pisowneho naspomnjenja Serbow w chronice Fredegara wokoło lěta 630 hač k 100. rónčnicy založenja Domowiny w lěće 2012 so stawizny Serbow zwobraznjeja. Historiske dokumenty a objekty steja jako

symbol za wažne mězniki serbskich stawiznow. Awtoraj dr. Hans Mirtschin a Ralf Reimann staj nimo znatych dokumentow a wobrazow nowy material wotkryłoj a zmóžnitaj z tym wobhladowarjej wosebity wid na serbske kulturne stawizny.

Plakat z wulkosću 63 cm x 89,1 cm, na wulkosć A4 fałdowany, předleži w serbskej a němskej rěči. Zajimcy dóstanu jón za 6,90 eurow w Serbskim muzeju, w Smolerjec kniharni a w Rěčnym centrumje WITAJ.

Šwójbne popołdnjo
sobotu, 10.10.2015
14.30 - 17.00 hodž.
w Domje tysac hatow w Stróži

15 lět WITAJ w Malešecach

- interaktiwne hry z rěču
- wodženje po wustajeńcy
- Tanja Donatec - zhromadny spěw
- pasenje za dźěći
- Němsko-Serbske ludowe dźiwadło z „Čmjeta Hana“
- Wo kofej a tykanc je postarane.

Zarjadowar: Zupa Budyšin - Domowina z.t.
Spěchowane přez Zatožbu za serbski lud.

Nowa kubłanska referentka

Rodźena Worklečanka Rejzka Waldzic je wot 01.09.2015 jako kubłanska referentka pola Domowiny přistajena. Po swojim studiju kultury a managementa na Wysokej šuli w Zhorjelu poda so wona do Mecklenburgsko-Předpomorskeje, hdžež skutkowaše mjez druhim jako referentka za zjawnostne dźěło, projektna managerka a na polu němsko-pólskeho kulturneho zhromadneho dźěla.

Jako kubłanska referentka je 31-lětna narěčenska partnerka za młodzinu a mlode šwójby w zmysle młodzinskeje pomocy, wosebje nastupajo prašenja identity a rěče w zwisku z wobchowanjom a spěchowanjom serbskeje rěče a kultury. Temy kaž antidiskriminacija, wutworjenje demokratiskeho zmyslenja a akcije přećiwu prawicarstwu su runje tak dźěl jeje dźěla kaž iniciěrowanje projektow na mjezynarodnej runinje a pěstowanje interkulturneho dialoga. Městno spěchuje so přez Komunalny socialny zwjazk Sakskeje a je hlownje wusměrjene na projekty w serbskim sydlnskim rumje w Sakskej.

Štóž ma prašenja abo poskitki na polu młodzinskeho dźěla je rady witany pola Rejzki Waldzic w Budyskim Serbskim domje. **tel. 03591 550-120**
e-mail: t.walde@sorben.com

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywownego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske mēnjenja njekryja so na kōždy pad z mēnjenjom wudawačela. Redakciski kōnc: 19.09.2015

wudawačel/Herausgeber: Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina

redakcija/Redaktion: Pōstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de
Borbora Felberowa
tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

lektoraj/Lektoren: Wōrša Šolćina, Erwin Hanuš
zhotowjenje/Satz: Lausitz-Grafik, Melanie Kotissek • čišć/Druck: Lausitzer Druckhaus GmbH Budyšin/Bautzen

„Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► mediateka
Domowina spěchowane so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.